

**Міщанин-шляхтич.
Комедія-балет**

КУПИТИ

В основі класичної комедії Мольєра "Міщанин-шляхтич" лежить смішна історія про намагання багатого буржуа пана Журдена скидатися на дворянина. Головний комізм цього персонажа полягає в його незграбному наслідуванні чужої для нього культури, певній наївності і, чого там приховувати, глупстві. Жагою простакуватого буржуа користуються практично усі. А близькі люди, які потерпають від самодурства глави сімейства, роблять усе, щоб завадити втіленню його безглузвих рішень. Комедія Мольєра популярна уже понад 300 років.

МІЩАНИН- ШЛЯХТИЧ МОЛЬЄР

МІЩАНИН- ШЛЯХТИЧ

МОЛЬЄР

МОЛЬЄР

МІЩАНИН- ШЛЯХТИЧ

Комедія-балет

Зі французької переклала Анна Тернова

Київ
BOOKSHEF
2021

Актори

МЕСЬЄ ЖУРДЕН, міщанин.

МАДАМ ЖУРДЕН, його дружина.

ЛЮСІЛЬ, донька месьє Журдена.

НІКОЛЬ, покоївка.

КЛЕОНТ, закоханий у Люсіль.

КОВ'ЄЛЬ, слуга Клеонта.

ДОРІМЕНА, маркіза.

ДОРАНТ, граф, закоханий у Дорімену.

УЧИТЕЛЬ МУЗИКИ.

УЧЕНЬ УЧИТЕЛЯ МУЗИКИ.

УЧИТЕЛЬ ТАНЦІВ.

УЧИТЕЛЬ ФЕХТУВАННЯ.

УЧИТЕЛЬ ФІЛОСОФІЇ.

КРАВЕЦЬ.

УЧЕНЬ КРАВЦЯ.

ДВОЄ ЛАКЕЇ.

КІЛЬКА СПІВАКІВ, СПІВАЧОК; МУЗИКИ, ТАНЦЮРИСТИ,

КУХАРІ, УЧНІ КРАВЦЯ та інші персонажі інтермедій і балету.

Дія відбувається в Парижі.

Увертюру виконує багато інструментів. Посеред сцени ми бачимо учня вчителя музики, який, сидячи за столом, пише мелодію для серенади, яку замовив месьє Журден.

ДІЯ I

Сцена перша

УЧИТЕЛЬ МУЗИКИ, УЧИТЕЛЬ ТАНЦІВ, ТРОЄ СПІВАКІВ, ДВОЄ СКРИПАЛІВ, ЧЕТВЕРО ТАНЦЮРИСТІВ.

УЧИТЕЛЬ МУЗИКИ (до своїх співаків). Заходьте до цієї зали й відпочиньте тут, чекаючи на нього!

УЧИТЕЛЬ ТАНЦІВ (до танцюристів). І ви також, ходіть сюди!

УЧИТЕЛЬ МУЗИКИ (до учня). Готово?

УЧЕНЬ. Так!

УЧИТЕЛЬ МУЗИКИ. Подивимося... Це добре!

УЧИТЕЛЬ ТАНЦІВ. Щось нове?

УЧИТЕЛЬ МУЗИКИ. Так, це мелодія для серенади, яку я йому загадав написати, поки ми чекаємо, як прокинеться наш месьє.

УЧИТЕЛЬ ТАНЦІВ. Можна подивитися?

УЧИТЕЛЬ МУЗИКИ. Ви її почуєте, разом із діалогом, коли він прийде. Він незабаром вийде!

УЧИТЕЛЬ ТАНЦІВ. У нас із вами зараз багато справ!

УЧИТЕЛЬ МУЗИКИ. Це правда! Ми знайшли саме такого чоловіка, який підходить нам обом. Месьє Журден із його уявленням про шляхетність і вишуканість — справжній скарб. Для ваших танців і для моєї музики не завадило б, щоб усі були схожими на нього.

УЧИТЕЛЬ ТАНЦІВ. Не зовсім так! Мені хотілося б, щоб він чіткіше розумівся на тих речах, які ми йому пропонуємо.

УЧИТЕЛЬ МУЗИКИ. Це правда, що він погано на них розуміється, але він добре платить. І саме це зараз потрібно нашим мистецтвам понад усе!

УЧИТЕЛЬ ТАНЦІВ. Зізнаюся, що мене трохи вабить слава! Мені подобаються оплески! І на мій погляд, у мистецтві справжньою мукою є тішити дурнів, виносити свої твори на варварський розсуд ідіотів. Дуже приємно, хай що ви казатимете, працювати для людей, які здатні відчувати тонкощі мистецтва, які вміють оцінювати красу твору і щирою похвалою нагороджувати вас за вашу працю. Так, найприємніша нагорода, яку ми можемо отримати за ті речі, які

робимо, це побачити, що їх визнають, побачити, що вас за них вшановують оплесками. Немає нічого, на мою думку, що могло би бути вагомішою нагородою за всі ті труднощі! І похвала досвідчених людей є найвищою насолодою!

УЧИТЕЛЬ МУЗИКИ. Я з цим згоден, і в мене подібні смаки. Насправді немає нічого кращого, ніж оплески, однаке лише на них не проживеш. Самих оплесків людині недостатньо: їй потрібно дещо суттєвіше. І найліпший спосіб заохочення це покласти вам щось у руку. Чесно кажучи, цей чоловік недолугий. Він усе перекручує, аплодує там, де не треба. Проте за його гроші йому можна пробачити всяку дурість. Його розум — у його гаманці. Його похвала — це його монети. І цей неосвічений міщанин, як ви бачите, платить нам ліпше, ніж той заможний вельможа, який нас сюди привів.

УЧИТЕЛЬ ТАНЦІВ. У ваших словах є частка правди. Та мені здається, що ви приділяєте грошам занадто багато уваги, і такий інтерес — це щось достоту низьке, що порядна людина ніколи не має виказувати до цього інтересу.

УЧИТЕЛЬ МУЗИКИ. Але ж ви все одно берете всі ті гроші, які вам дає наш месьє!

УЧИТЕЛЬ ТАНЦІВ. Звісно! Проте вони для мене не головне! І мені хочеться, щоб він при своїх грошах мав іще й гарний смак.

УЧИТЕЛЬ МУЗИКИ. Я теж цього хочу, і ми вдвох працюємо над цим чимдуж. І хай там що, він надає нам можливість бути визнаними. І він заплатить за те, що інші вихвалитимуть для нього.

УЧИТЕЛЬ ТАНЦІВ. А ось і він!

Сцена друга

МЕСЬЄ ЖУРДЕН, ДВОЄ ЛАКЕЇВ, УЧИТЕЛЬ МУЗИКИ, УЧИТЕЛЬ
ТАНЦІВ, СКРИПАЛІ, МУЗИКАНТИ й ТАНЦЮРИСТИ.

МЕСЬЄ ЖУРДЕН. Ну, як там, панове? Що там у вас? Ви покажете мені вашу дурничку?

УЧИТЕЛЬ ТАНЦІВ. Що? Яку ще дурничку?

МЕСЬЄ ЖУРДЕН. Ну той... як там ви це називаєте? Ваш пролог або діалог зі співів і танців.

УЧИТЕЛЬ ТАНЦІВ. А!

УЧИТЕЛЬ МУЗИКИ. Подивіться, що ми підготували!

МЕСЬЄ ЖУРДЕН. Я змусив вас трохи почекати, але це тому, що сьогодні я вирішив одягтися як достойна людина! І мій кравець прислав мені такі шовкові панчохи, які — я думав — мені вже ніколи на себе не натягти.

УЧИТЕЛЬ МУЗИКИ. Ми тут лишень для того, щоб завжди бути до ваших послуг!

МЕСЬЄ ЖУРДЕН. Я прошу вас обох не полишати мене до того самого моменту, як мені принесуть мій одяг. Тож ви матимете змогу на мене подивитися.

УЧИТЕЛЬ ТАНЦІВ. Усе, що ви побажаєте!

МЕСЬЄ ЖУРДЕН. Ви побачите, що я екіпірований належним чином — із ніг до голови.

УЧИТЕЛЬ МУЗИКИ. Ми не маємо жодних сумнівів у цьому!

МЕСЬЄ ЖУРДЕН. Я собі замовив такий індійський.

УЧИТЕЛЬ ТАНЦІВ. Дуже гарний!

МЕСЬЄ ЖУРДЕН. Мій кравець сказав, що достойні люди вранці мають саме такий вигляд.

УЧИТЕЛЬ МУЗИКИ. Він вам дуже личить!

МЕСЬЄ ЖУРДЕН. Лакеї, агов, мої обидва лакеї!

ПЕРШИЙ ЛАКЕЙ. Що вам потрібно, месьє?

МЕСЬЄ ЖУРДЕН. Нічого. Я просто хочу впевнитись у тому, що ви мене добре чуєте. *(До обох учителів.)* Що ви скажете про мої лівреї?

УЧИТЕЛЬ ТАНЦІВ. Вони чудові!

МЕСЬЄ ЖУРДЕН *(розгортає свій халат і показує вузькі короткі штани з червоного велюру й камзол із зеленого велюру, у які він одягнений)*. А ось і моє вранішнє вбрання, у якому я робитиму вправи!

УЧИТЕЛЬ МУЗИКИ. Елегантно!

МЕСЬЄ ЖУРДЕН. Лакею!

ПЕРШИЙ ЛАКЕЙ. Месьє!

МЕСЬЄ ЖУРДЕН. Другий лакею!

ДРУГИЙ ЛАКЕЙ. Месьє!

МЕСЬЄ ЖУРДЕН. Тримайте мій халат! Я вам до вподоби в такому вигляді?

УЧИТЕЛЬ ТАНЦІВ. Дуже гарно! Кращого і бути не може!

МЕСЬЄ ЖУРДЕН. Нумо подивімося на те, що ви там зробили!

УЧИТЕЛЬ МУЗИКИ. Я волів би, щоб ви насамперед почули мелодію, яку він написав для серенади, що ви просили. Він — один із моїх учнів, і має неабиякий талант до таких речей.

МЕСЬЄ ЖУРДЕН. Так, але не треба було доручати це учневі! Ще невідомо, чи ви сам достатньо вправний для такої справи!

УЧИТЕЛЬ МУЗИКИ. Месьє, нехай слово «учень» не вводить вас в оману! Такі учні знають свою справу не зугірше за метрів! І ця мелодія — найкраще, що тільки можна було написати! Ви лишень послухайте!

МЕСЬЄ ЖУРДЕН. Подайте мій халат, щоб мені було ліпше чутно... Зачекайте, здається, що мені буде краще без нього... Ні, все ж таки давайте! Так буде ліпше!

СПІВАЧКА (*співає*).

Нудьгую день і ніч, нудьгую і страждаю,

Бо став немилий я чудовим цим очам;

Коли так мучите того, хто вас кохає,

Що ж можете вчинить, Ірісо, ворогам?*

МЕСЬЄ ЖУРДЕН. Ця пісня мені здається дещо похмурою! Вона навіює нудьгу! Мені хотілося б, щоб ви зробили її веселішою: трохи тут, трохи там!

УЧИТЕЛЬ МУЗИКИ. Але ж, месьє, потрібно, щоб мелодія була співзвучною зі словами!

МЕСЬЄ ЖУРДЕН. Мене якось навчили дуже гарній пісні. Стривайте... Як воно там?

УЧИТЕЛЬ ТАНЦІВ. Далєбі, я не знаю!

МЕСЬЄ ЖУРДЕН. Там ідеться про овечку.

УЧИТЕЛЬ ТАНЦІВ. Про овечку?

МЕСЬЄ ЖУРДЕН. Так. А!

Месьє Журден співає.

Я гадав, що Жаннетта

Така ж миленька, як і гарна!

Я гадав, що Жаннетта

Миліша за вівцю!

На жаль! Ах!

Вона у сотні й тисячі разів

Жорстокіша,

За тигра у лісах!

МЕСЬЄ ЖУРДЕН. Правда ж, гарно?

УЧИТЕЛЬ МУЗИКИ. Найгарніше у світі!

УЧИТЕЛЬ ТАНЦІВ. І ви добре співаєте!

МЕСЬЄ ЖУРДЕН. І це я ще не навчався музиці!

УЧИТЕЛЬ МУЗИКИ. Вам потрібно навчатися музиці, месьє, як ви навчаєтеся танцям. Ці два види мистецтва мають між собою тонкий зв'язок.

УЧИТЕЛЬ ТАНЦІВ. І розвивають у людині відчуття прекрасного.

МЕСЬЄ ЖУРДЕН. Хіба достойні люди вивчають і музику також?

УЧИТЕЛЬ МУЗИКИ. Так, месьє.

МЕСЬЄ ЖУРДЕН. Тоді і я її вчитиму. Проте не знаю, як знайти для цього час, адже крім учителя фехтування я винайняв іще й учителя філософії, який має почати сьогодні вранці.

УЧИТЕЛЬ МУЗИКИ. Філософія — це, звісно, важливо; але музика, месьє, музика...

УЧИТЕЛЬ ТАНЦІВ. Музика і танці... Музика і танці — це все, що потрібно.

УЧИТЕЛЬ МУЗИКИ. Немає нічого кориснішого для держави, ніж музика.

УЧИТЕЛЬ ТАНЦІВ. Немає нічого необхіднішого для людей, ніж танці.

УЧИТЕЛЬ МУЗИКИ. Без музики держава не може існувати.

УЧИТЕЛЬ ТАНЦІВ. Без танців людина не знала б, чим зайнятися.

УЧИТЕЛЬ МУЗИКИ. Усі негаразди, усі війни, які ми спостерігаємо у світі, відбуваються через незнання музики.

УЧИТЕЛЬ ТАНЦІВ. Усі людські біди й негоди, які знає історія, усі політичні промахи й помилки полководців — усе це відбувається лише через невміння танцювати.

МЕСЬЄ ЖУРДЕН. Як це?

УЧИТЕЛЬ МУЗИКИ. Хіба війна не відбувається саме тому, що людям не вистачає єдності?

МЕСЬЄ ЖУРДЕН. Так, це правда!

УЧИТЕЛЬ МУЗИКИ. І якщо всі люди вивчали б музику, хіба це не було б засобом об'єднатися разом і встановити загальний мир у світі?

МЕСЬЄ ЖУРДЕН. Ви маєте рацію!

УЧИТЕЛЬ ТАНЦІВ. І якщо людина робить якусь помилку у своїх ділових чи родинних справах, у керуванні країною чи командуванні армією, хіба про неї не говорять, як про ту, яка зробила хибний крок у тій чи тій справі?

МЕСЬЄ ЖУРДЕН. Звісно! Так говорять!

УЧИТЕЛЬ ТАНЦІВ. І «зробити хибний крок» — хіба тут не йдеться саме про невміння танцювати?

МЕСЬЄ ЖУРДЕН. Це правда! Ви обидва маєте рацію!

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ